

Vergaderjaar 2025–2026

26 234

Vergaderingen Interim Committee en Development Committee

Nr. 311

BRIEF VAN DE MINISTER VAN FINANCIËN

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 30 september 2025

Met deze brief informeer ik uw Kamer over het voornemen van het kabinet om de nog openstaande kapitaalinleg voor de *International Bank for Reconstruction and Development* (IBRD) namens Oekraïne te voldoen.

De IBRD is een van de vijf onderdelen van de Wereldbankgroep en verstrekt leningen aan middeninkomenslanden en kredietwaardige lage-inkomenslanden. De Wereldbank is de grootste multilaterale ontwikkelingsbank ter wereld en ondersteunt meer dan 180 landen met leningen, garanties, beleidsadvies en technische assistentie. Afgelopen jaar (juli 2024 t/m juni 2025) bedroegen de nieuwe toezeggingen van de Wereldbank ruim 117 miljard dollar.

Nederland is de vaste vertegenwoordiger van een kiesgroep van 13 landen bij de Wereldbank¹. Een van de landen in deze kiesgroep is Oekraïne. Vanwege de Russische agressie-oorlog in Oekraïne en de gevolgen hiervan voor de Oekraïense economie en overheidsfinanciën, is Oekraïne tot op heden niet in staat geweest de totale kapitaalinleg van de in 2018 afgesproken kapitaalverhoging te voldoen. Er resteert nog een openstaande kapitaalinleg van USD 30 miljoen. Als een aandeelhouder niet tijdig zijn kapitaalinleg betaalt, vallen de aandelen die aan deze kapitaalinleg gekoppeld zijn vrij. Dit betekent dat het aandeel van de Nederlandse kiesgroep bij de IBRD daalt, indien de Oekraïense aandelen vrij komen te vallen. Het zou ongewenst zijn als de in 2018 afgesproken kapitaalverhoging niet gerealiseerd zou worden. De Nederlandse kiesgroep heeft hierin een verantwoordelijkheid. Bovendien zou een lagere bijdrage vanuit de kiesgroep ten koste gaan van het stemgewicht van de kiesgroep bij de Wereldbank.

¹ De kiesgroeplanden zijn naast Nederland en Oekraïne: Armenië, Bosnië en Herzegovina, Bulgarije, Kroatië, Cyprus, Georgië, Israël, Moldavië, Montenegro, Noord-Macedonië en Roemenië

De Wereldbank is een belangrijke partner van Nederland bij het bieden van wederopbouwsteun aan Oekraïne. Zo publiceert de Bank de *Rapid Damage and Needs Assessment* (RDNA), waarmee de wederopbouw-noden en – kosten inzichtelijk worden gemaakt. Verder heeft de Bank tussen februari 2022 en december 2024 ongeveer USD 77 miljard aan financiële steun voor Oekraïne gemobiliseerd.

Vanwege de uitzonderlijke situatie als gevolg van de oorlog heeft Nederland, als grootste land van de Nederlandse kiesgroep bij de Wereldbank besloten de kapitaal­inleg voor de Oekraïense aandelen namens Oekraïne te bekostigen. De aandelen blijven daarmee beschikbaar voor Oekraïne en de Nederlandse kiesgroep behoudt daarmee het huidige stemgewicht. Hiermee blijft de sterke positie van de Nederlandse kiesgroep bij de Wereldbank behouden. De middelen voor deze kapitaal­inleg worden gedekt binnen de begroting van het Ministerie van Financiën.

Invulling artikel 3.1 van de Comptabiliteitswet (CW3.1)

Op grond van de werkwijze met betrekking tot artikel 3.1 van de Comptabiliteitswet² is het met ingang van 1 november 2021 verplicht om beleidsvoorstellen met budgettair beslag (en/of vergelijkbare financiële gevolgen voor maatschappelijke sectoren) van meer dan 20 miljoen euro per jaar in een kader toe te lichten. Voor de Kapitaal­inleg IBRD Oekraïne ziet dit kader er als volgt uit:

Beleidskeuzes uitgelegd	
Onderbouwing doeltreffendheid, doelmatigheid en evaluatie (CW 3.1)	
Doel(en)	De IBRD is de tak van de Wereldbankgroep die leningen verstrekt aan middeninkomenslanden en kredietwaardige lage-inkomenslanden. IBRD functioneert als een coöperatieve bank, waarvan lidstaten aandeelhouder zijn. Op basis van ingelegd aandeelkapitaal en garanties verstrekt door aandeelhouders, kan de IBRD financiering aantrekken op de kapitaalmarkt en deze financiering als leningen verstrekken aan klantlanden. Hiermee is de Wereldbank voor Nederland een strategische partner om stabiliteit, handel en welvaart in de wereld te bevorderen. De aandeelhouders van de Wereldbank hebben tijdens de Voorjaarsvergadering van de Wereldbank op 19–21 april 2018 een politiek besluit genomen over een kapitaalverhoging voor de IBRD, om zo de financiële capaciteit van de Wereldbank te vergroten. Deze kapitaal­inleg leidt voor Oekraïne tot een verhoging van de kapitaal­inleg van USD 38 miljoen. Vanwege de Russische agressie-oorlog in Oekraïne en de gevolgen hiervan voor de Oekraïense economie en overheidsfinanciën, heeft Oekraïne tot op heden de kapitaal­inleg voor de IBRD nog niet volledig kunnen voldoen. Er resteert nog een kapitaal­inleg van USD 30 miljoen. Als een aandeelhouder niet tijdig zijn kapitaal­inleg betaalt, vallen de aandelen die aan deze kapitaal­inleg gekoppeld zijn vrij. Oekraïne is lid van de Nederlandse kiesgroep bij de Wereldbank. De Nederlandse kiesgroep is qua aandeel de zesde grootste kiesgroep binnen de Wereldbank. Indien de Oekraïense aandelen vrij komen te vallen, daalt het aandeel van de Nederlandse kiesgroep bij de IBRD van 4,07% naar 4,01%.¹ Dit leidt tot minder invloed bij de Wereldbank. De Wereldbank is een belangrijke partner bij het bieden van wederopbouwsteun aan Oekraïne. Zo publiceert de Bank de <i>Rapid Damage and Needs Assessment</i> (RDNA), waarmee de wederopbouw-noden en – kosten inzichtelijk worden gemaakt. Verder heeft de Bank tussen februari 2022 en december 2024 ongeveer USD 77 miljard aan financiële steun voor Oekraïne gemobiliseerd. Als voorzitter van de Nederlandse kiesgroep bij de Wereldbank heeft Nederland besloten de kapitaal­inleg voor de Oekraïense aandelen namens Oekraïne te bekostigen. De aandelen blijven daarmee beschikbaar voor Oekraïne. Hiermee blijft de sterke positie van de Nederlandse kiesgroep bij de Wereldbank behouden.
Beleidsinstrument(en)	Nederland verricht namens Oekraïne een betaling aan de IBRD, waarmee de kapitaal­inleg voor Oekraïne volledig wordt voldaan en de aandelen behouden blijven.
Financiële gevolgen voor het Rijk	Dit betreft een betaling aan IBRD van USD 30 miljoen vanuit de begroting van het Ministerie van Financiën.
Financiële gevolgen voor maatschappelijke sectoren	Dit voorstel heeft geen financiële gevolgen voor maatschappelijke sectoren.

² Kamerstukken II 2021/22, 31 865, nr. 198.

Beleidskeuzes uitgelegd

Onderbouwing doeltreffendheid, doelmatigheid en evaluatie (CW 3.1)

Nagestreefde doeltreffendheid

Deze kapitaalinelg stelt Nederland op twee manieren in staat om zijn beleidsdoelen te halen. Ter eerste draagt deze kapitaalinelg bij aan de financiële slagkracht van de IBRD. Dit stelt de IBRD in staat meer leningen te verstrekken aan middeninkomenslanden en kredietwaardige lage-inkomenslanden. Deze leningen dragen bij aan de economische groei en ontwikkeling van deze landen.

Nagestreefde doelmatigheid

Ten tweede draagt deze kapitaalinelg bij aan het behoud van de sterke positie van de Nederlandse kiesgroep bij de Wereldbank. Dit stelt de Nederlandse kiesgroep in staat zich binnen de Wereldbank effectief in te zetten voor de Nederlandse beleidsprioriteiten, zoals de steun aan Oekraïne. Een kapitaalinelg via de IBRD is de meest efficiënte manier om de invloed van de Nederlandse kiesgroep te behouden. Er is geen alternatieve vorm van steun om het stemgewicht van de kiesgroep behouden.

Evaluatieparagraaf

IBRD rapporteert jaarlijks via het jaarverslag over over de financiële – en operationele resultaten. Ook wordt de Raad van Bewind jaarlijks geïnformeerd over de stand van zaken van de midden- en lange termijn prioriteiten, financiële capaciteit en operationele ontwikkelingen. Daarnaast wordt aan de Raad van Bewind ten minste elk halfjaar gerapporteerd over de gemaakte afspraken bij de kapitaalverhoging, zoals beleidshervormingen.

De Onafhankelijke Evaluatiegroep (IEG) van de Wereldbank voert regelmatig evaluaties uit van gevoerd beleid. Evaluaties van specifiek de kapitaaltoereikendheid vinden eens per vijf jaar plaats. De resultaten hiervan wordt besproken in de Raad van Bewindvoerders.

Daarnaast vindt elk kwartaal de Quarterly Business & Risk Review plaats in de auditcommissie, waar Nederland aan kan deelnemen. Hierin wordt uiteengezet welke middelen de IBRD heeft gealloceerd aan verschillende kostenposten. Ook wordt elke investering door de bank in de Raad van Bewindvoerders besproken, waardoor Nederland constant toeziet op doelmatige besteding van de middelen van de IBRD.

¹ Ervan uitgaande dat alle andere openstaande bedragen door andere landen tijdig worden betaald.

De Minister van Financiën,
E. Heinen